

A Biblia és a korai magyar irodalom – Középkori kódexek és más nyelvemlékek előadás

Szentgyörgyi Rudolf

Óra időpontja: Csütörtök 12.00–13:30

Óra helyszíne: A 336

Középkori magyar nyelvű szövegemlékeink (nyelvemlékeink) szinte kizárólag olyan szövegek, melyek egyben a középkor vallásosságának is figyelemre méltó forrásai, többségük közvetlen vagy közvetett kapcsolatban áll a keresztény vallásosság elsődleges szövegforrásával, a Bibliával. Az előadássorozat többek között feltárja legkorábbi szövegemlékeink bibliai háttérét, reflektál a középkor bibliaértelmezésére, vizsgálja legkorábbi fennmaradt bibliafordításunk és a huszitizmus kapcsolatát, rávilágít a bibliai szövegek liturgikus használatára, továbbá választ keres arra a kérdésre, hogy miért méltatlankodik a karthauzi Néma Barát. A kurzust ajánljuk a vallástörténet, a liturgia, a régi magyar irodalom és a magyar nyelvtörténet iránt érdeklődő hallgatóknak.

Az előadások tervezett témái:

1. Bevezetés: Biblia, liturgia, irodalom – a középkor értelmezésében; „meghallván és értvén az Szentírásnak magyarságát” – avagy: mire (voltak) jók a középkori magyar nyelvű bibliai szövegek?
2. Magyar nyelvű irodalom születik – egy sír szélén. A Halotti beszéd és a Halotti könyörgés bibliai háttere
3. Lehet-e köze a Halotti beszédnek az Egyiptomból való kivonuláshoz? Egy nyelvünkben bujdosó bibliai hagyományról
4. A két legelső magyar vers és a görög bibliai hagyomány
5. „A Néma Barát megszólal” – és méltatlankodik. Középkori magyar bibliafordításaink története
6. Liturgikus szöveg? Bibliafordítás? Töprengések az első magyar zsoltároskönyv lapjai fölött
7. Az örök dilemma: „Huszita-e a huszita biblia?”
8. Ómagyar szövegolvasás: Dániel próféta könyve a Bécsi kódexben
9. Higany hullott Szodomára? – a bibliafordító esete az alkímiával; Középkori bibliafordításaink magyar nyelvéről
10. „Ett két kapitolum heán vagyon, (...) kinek értelme és magyarsága semmiképpen én elmémbe nem fér” – a Jordánszky-kódex titkai
11. Párhuzamos kódexszövegek tanulságai: Judit könyve
12. „elmenvén meglátjátok az kisdéd szülöttet az jászolban” – a késő középkori bibliaértelmezés és a devotio moderna